

MINISTÈRE
DE L'ÉDUCATION
NATIONALE, DE
L'ENSEIGNEMENT
SUPÉRIEUR ET DE
LA RECHERCHE

EBE BRE 1

SESSION 2016

**CAPES
CONCOURS EXTERNE
ET CAFEP**

SECTION : LANGUES RÉGIONALES

BRETON

COMPOSITION ET TRADUCTION

Durée : 5 heures

L'usage de tout ouvrage de référence, de tout dictionnaire et de tout matériel électronique (y compris la calculatrice) est rigoureusement interdit.

Dans le cas où un(e) candidat(e) repère ce qui lui semble être une erreur d'énoncé, il (elle) le signale très lisiblement sur sa copie, propose la correction et poursuit l'épreuve en conséquence.

De même, si cela vous conduit à formuler une ou plusieurs hypothèses, il vous est demandé de la (ou les) mentionner explicitement.

NB : La copie que vous rendrez ne devra, conformément au principe d'anonymat, comporter aucun signe distinctif, tel que nom, signature, origine, etc. Si le travail qui vous est demandé comporte notamment la rédaction d'un projet ou d'une note, vous devrez impérativement vous abstenir de signer ou de l'identifier.

Tournez la page S.V.P.

A

I. Composition en langue bretonne

1. Savit un dispiegadenn diwar-benn an daou skrid kinniget deoc'h amañ dindan.
2. Diskouezit iveauz penaos e c'hellfed sevel kentel pe gentel diwar ar skridoù-se (kemerit harp war programmoù al liseoù hag ar skolajouù).

Skrid kentañ

— Plac'hig yaouank, din-me leveret,
Petra 'c'hoarvez ganeoc'h pa ouelet ?

— Aotrou marc'heg, deoc'h e lerin-me
Petra 'c'hoarv' ganin pa ouelan-me :

Ur breur en oad ganeoc'h am eus bet ;
Dek vloaz 'zo da varc'heg emañ aet ;

Ha kel lies gwech marc'heg 'welan ;
Kel lies gwech, va aotrou, 'ouelan ;

Kel lies gwech, siwazh din, 'ouelan ;
Gant koun ouzh ma breurig paour her gran !

— Va merc'hig koant din-me leveret,
Na breur all, na mamm n'hoc'h eus-hu ket ?

— Breur all war an douar n'am eus ket ;
Er baradoz, ne lavaran ket ;

Ha ma mamm baour iveauz 'z eo aet di ;
Nemedon gant magerez en ti ;

Mont a reas kuit gant ar c'hlac'har,
Pa eas va breur da varc'heg, m'her goar,

He gwele c'hoazh en tu all d'an nor.
Hag e korn an oaled he c'hador ;

Ha ganin-me he c'hroaz benniget.
Frealz am c'halon baour war ar bed.

An aotrou Lez-Breizh a hirvoude ;
Ken e lavaras ar plac'h goude :

— Ho mamm iveauz hoc'h eus-hu kollet,
O selaou ac'hanon pa ouelet ?

— Ya ! va mamm iveauz am eus kollet,
Ha me ma-un am eus he lazhet !

— 'N an' Doue ! Aotrou, m'hoc'h eus her graet,
Piv oc'h-hu, ha penaos oc'h anvet ?

— Morvan, abKonan, eo va ano,
Ha Lez-Breizh, va c'hoar, va lesano.

Ken souezhet e voe ar plac'hig
Ken na fiche na lavare grik ;

Ken souezhet e voe ar plac'hig
Ken e vennas ganti mervel mik.

Trumm e zivrec'h d'he goug eñ 'daolas.
Hag e veg d'he begig a lakas ;

Hag e vrïata hi a reas.
Hag en he daeloù hi e veuzas :

— Doue en devoa da bellaet,
Ha Doue en deus da dostaet !

Ra vezoz, va breur, meulet Doue,
Truez en deus bet ac'hanon-me.

KERVARKER, *Barzhaz Breizh*, Lesneven, Mouladurioù Hor Yezh, 1988, pp. 84-85.

Eil skrid

AR MARC'HEG

Yec'hed ha joa, tud an ti-mañ,

AZILIZ

Ha dont a rez hep trubardiz ?

AR MARC'HEG

Hep trubardiz on deut amañ.

Gwall bell e valeis
e pep bro, e pep andred ;
ha va fenn a zo skuizh,
ha va c'halon dismantret.

AZILIZ

Neuze, marc'heg kaezh,
en em lak en aez,
ha deus d'azezañ.

Ho 'ta, plac'hed, Barba, Deda !

Barba ha Deda a antre hag a ra war-dro ar marc'heg.

GLANHAEL

Gant va c'han adarre
me az rento laouen.

AZILIZ

Me 'oar ul louzaouenn
az lako pare.

Hag eñ azezont holl : ar marc'heg war gleiz, Aziliz ha Glanhael a bep kostez, Urwaz a-drenv dezhañ ; Perig, Barba ha Deda a-zehou dirak an daol.

(Ar re gentañ a gomz ubel ; ar re all, iżel avat. Evel-se ar servijerien a glev o mistri, bag ar re-mañ ne glevont ket ar servijerien.)

Bremañ, evel dereat,
lavar deomp ano da dad.

AR MARC'HEG *abafet.*

Ano va zad ?

AZILIZ *da C'hlanhel, e kuzulig.*

Un emzivad.

D'ar Marc'heg.

Ha te 'c'h eus kerent, bugale ? Un ti ? Lavar.

AR MARC'HEG

N'ouzon dare.

AZILIZ

Koulskoude, va mignon paour,
ur wreg ac'h eus, pa welan
ouzh da viz ur walenn aour ?

AR MARC'HEG *gant un evezh bennak.*

Ur walenn ? Ur wreg ? Pa soñjan...
Me n'ouzon ket... Me n'ouzon ken !

Hag e konezh abafet adarre.

AZILIZ *chifet an tamm anezhi.*

Neuze pe seurt eo da lezenn ?

AR MARC'HEG

Anken am ren,
Ankou am doug ;
Anken gant he fenn,
Ankou war e choug.
Ankou hag Anken
a zo va lezenn,

An holl a sav spontet.

BARBA

Va Doue !

DEDA

Klevout a rit-hu ?

PERIG *sioùl.*

Petra souezhus e kement-se ?

Ankou a zo ano e varc'h du,
hag Anken, hini e gleze !

AZILIZ *en ur argilañ.*

Na pe gomzoù... ! Out-te maro ?

GLANHAEL *en ur dostaat.*

O peseurt mouezh... ! Out-te beo ?

AR MARC'HEG

Bev on pa n'on ket maro ;
marv on pa n'on ket beo.
Va intento neb a garo,
va stad avat a zo garo !

Tangi MALMANCHE, *Gurvan ar marc'heg estrañjour*, Mister. Brest, Al Liamm, 1975, pp. 25-27.

II. Traduction accompagnée d'une réflexion en français

1. Troit an destenn gentañ e brezhoneg hag eben e galleg.
2. Kemerit harp war an testennoù troet evit prederiañ war an treiñ, gant ar soñj da gelenn : eus peseurt barregezhioù yezh ha kultur ez eus ezhomm evit tremen eus an eil yezh d'eben ?

Troit e brezhoneg

On a essayé d'intégrer le mythe dans l'histoire générale de la pensée, en le considérant comme la forme par excellence de la pensée collective. Or, comme la « pensée collective » n'est jamais complètement abolie dans une société, quel qu'en soit le degré d'évolution, on n'a pas manqué d'observer que le monde moderne conserve encore un certain comportement mythique : par exemple, la participation d'une société entière à certains symboles a été interprétée comme une survie de la « pensée collective ». Il n'était pas difficile de montrer que la fonction d'un drapeau national, avec toutes les expériences affectives qu'elle comporte, n'était nullement différente de la « participation » à un symbole quelconque dans les sociétés archaïques. Ce qui revenait à dire que, *sur le niveau de la vie sociale*, il n'existe pas de solution de continuité entre le monde archaïque et le monde moderne. La seule grande différence était marquée par la présence, chez la plupart des individus constituant les sociétés modernes, d'une pensée personnelle, absente, ou presque, chez les membres des sociétés traditionnelles.

Mircea ELIADE, *Mythes, rêves et mystères*. Paris, Gallimard, 1957, p. 22.

Troit e galleg

E-lec'h tec'het, p'o gwelas o treiñ war-zu ennomp, an Aotrou de Kerbalanek a gris a-bouez e benn :

« War-sav hag a-raok, paotred Breizh ! A-benn-herr war an Dispac'herien ! Skoit gant ho ferc'hier ha gant ho filc'hier startañ ma c'hellfot ! Evit ho Toue, evit ho pro hag evit ho roue eo ec'h en em gannit. Kalon i'e 'ta, paotred Breizh, ha dao dezho ! »

Ar c'homzoù-se a lakeas ar gwad da virviñ en hor gwazhied ; e-lec'h treiñ kein e teujomp d'ar red war ar soudarded. Ar re o doa fuzuilhou à denne hag a ziskare bep taol o den ; ar re n'o doa nemet ferc'hier, heskennoù-prad pe filc'hier, a lamme war ar sitoianed. E neblec'h ne voe biskoazh en em gannet gant muioc'h a youl. Ne gleved a bep tu nemet ar c'homzoù-mañ : « Dao atav warnezho... Bec'h d'an dud fall ha disakret... Dalc'h mat 'ta, Yann... Toullgof anezhañ 'ta, Per... Torr e benn outañ 'ta, Herve... » Ne weled nemet skeiñ a-gleiz hag a-zehou, ha skrijus oa gwelet hiniennoù o rankout lakaat o zroad war-gorre ar soudard mac'hagnet evit tennañ e forc'h pe e falc'h er-maez eus e gorf.

Lan INIZAN, *Emgann Kergidu*. Lodenn I. Brest, Al Liamm, 1977, pp. 207-208.